

4f MİRASIN TEMSİLCİ ARACILIĞIYLA REDDEDİLMESİ HALİNDE ÖZEL YETKİNİN GEREKLİ OLUP OLMADIĞI HUSUSUNUN ÖĞRETİDEKİ GÖRÜŞLER VE YARGITAY KARARLARI IŞIĞINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

(EVALUATION OF WHETHER SPECIAL AUTHORITY IS REQUIRED IF DISCLAIMER OF INHERITANCE IS EXERCISED THROUGH AUTHORIZED REPRESENTATION IN THE LIGHT OF THE DOCTRINAL THOUGHT AND THE DECISIONS OF THE SUPREME COURT)

Prof. Dr. Cevdet YAVUZ* **
Doç. Dr. Osman AÇIKGÖZ*** ****

ÖZ

Mirasın reddi, yetkilendirilmiş bir temsilci aracılığıyla yapılabilir. Ancak temsilcinin özel yetkiye sahip olmasının gerekip gerekmediği hususunda kanunda açık bir hüküm yoktur. Türk Medeni Kanunu'nun Velayet, Vesayet ve Miras Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Tüzük m. 39'da, "istem, bu konuda yetkisi olan vekil tarafından yapılmış ise..." ifadesi yer almaktadır. Yetkili temsilcinin özel olarak yetkilendirilmiş olmasının gerekli olup olmadığı hususu öğreti ve uygulamada tartışmalara yol açmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mirasın Reddi, Yetkili Temsilci, Özel Yetki.

ABSTRACT

Disclaimer of inheritance can be exercised through an authorized representative. In contrast, there is no clear provision in the law as to whether the representative should have a special authority. On the other hand, in the Article 39 of the Turkish Civil Code Regulation on the Implementation of Custody, Guardianship and Inheritance Provisions, "if the request has been made by the proxy authorized to do so..." statement is located. Whether it is necessary for the authorized representative to be specially authorized has led to discussions in doctrine and practice.

Keywords: Disclaimer of inheritance, Authorized representative, Special authority.

***

^H Eserin Dergimize geliş tarihi:07.05.2020. İlk hakem raporu tarihi:21.05.2020. İkinci hakem raporu tarihi:22.06.2020. Onaylanma Tarihi: 22.06.2020.

* İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

** Yazarın ORCID Belirleyicisi: 0000-0003-2321-8064

*** İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

**** Yazarın ORCID Belirleyicisi: 0000-0003-4806-0937

Esere Atf Şekli: Cevdet Yavuz, Osman Açıkgöz, "Mirasın Temsilci Aracılığıyla Reddedilmesi Halinde Özel Yetkinin Gerekli Olup Olmadığı Hususunun Öğretideki Görüşler ve Yargıtay Kararları Işığında Değerlendirilmesi", YÜHFD, C.XVIII, 2021/2, s.677-693.

GİRİŞ

Hukuk sistemimizde miras, mirasbırakanın ölümüyle birlikte küllî halefiyet ilkesi gereği yasal ve atanmış mirasçılara geçer¹. Böylece mirasçılarının iradesi söz konusu olmaksızın malvarlıklarına dâhil olur².

Küllî halefiyet ilkesinin bir takım sakıncalı sonuçlarını ortadan kaldırmak amacıyla tereke borçlarına karşı mirasçıları korumak ve mirasbırakanın borçlarından sorumluluğunu sınırlamak ya da tamamen ortadan kaldırmak amacıyla kanun koyucu tarafından çeşitli kurumlar düzenlenmiştir³. Mirası ret kurumu (TMK m. 605 vd.) da bunlardan birisidir⁴. Mirasçılık sıfatını kendisi için tehlikeli gören dolayısıyla bu sifata sahip olmak istemeyen geçici mirasçıya tanınan en radikal yoldur⁵. Zira kanun gereği aktif ve pasifi ile birlikte intikal eden mirası, mirasçıların kabul zorunluluğu bulunmamaktadır⁶.

Mirasın reddi, hukuki sonuçlar doğuran bir irade açıklamasıdır. Dolayısıyla ret beyanında bulunacak kişinin hukuki işlem ehliyetine sahip olması gerekir⁷. Sadece tereke borçlarından sorumluluğu değil aynı zamanda mirasçılık hakkının da kaybedilmesi sonucunu doğurduğu için reddeden kişinin medeni haklarını kullanma ehliyetine sahip olması gerekir⁸. Kişi, hukuki işlem ehliyetine sahip değilse bu yetki yasal temsilci tarafından kullanılır⁹. Bu çerçevede ret, açıklanması gereken bir irade beyanıdır. Susmak suretiyle ret imkânı yoktur¹⁰. Çünkü ret, mirasçılık sıfatını kabul etmeme imkânını mirasçıya tanımaktadır¹¹. Ret hakkının, yetkilendirilmiş iradi (*rızai*) bir temsilci aracılığıyla kullanılması da mümkündür¹². Buna karşılık, temsilcinin özel bir yetkiye sahip olması gerekip gerekmediği

¹ **HELVACI, İlhan**, Eski Medenî Kanunumuzla Karşılaştırmalı Olarak Türk Medenî Kanunu'na göre Mirasın Reddi (MK. m. 605- MK. m. 618), İstanbul 2002, s. 1.

² **ANTALYA, Gökhan/SAĞLAM, İpek**, Miras Hukuku, Üçüncü Baskı, İstanbul 2015, s. 359; **SEROZAN, Rona/ENGİN, Baki İlkay**, Miras Hukuku ve Uygulama Çalışmaları, Güncellenmiş 5. Baskı, Ankara 2018, s. 519; **HELVACI**, s. 13.

³ **HELVACI**, s. 1; **PETEK, Hasan**, "Mirasın Hükmen Reddi", (<https://journal.yasar.edu.tr/wp-content/uploads/2014/01/3-Hasan-PETEK.pdf>), (Erişim Tarihi: 10.02.2020), s. 2191-2192.

⁴ **ANTALYA/SAĞLAM**, s. 359; **HELVACI**, s. 13.

⁵ **KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, Necip**, Miras Hukuku, 3. Bası, İstanbul 1987, s. 600; **AKÇAAL, Mehmet**, "Hükmî Reddin Tespiti Davası", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı, Aralık 2019, C. 25, S. 2, s. 521.

⁶ **İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ ALBAŞ, Hakan**, Miras Hukuku, Mevzuattaki Değişikliklere ve Uygulamalardaki Yeniliklere Göre Genişletilmiş Güncellenmiş 10. Bası, Ankara 2019, s. 505.

⁷ **DURAL, Mustafa/ÖZ, Turgut**, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, İstanbul 2017, s. 411; **ANTALYA/SAĞLAM**, s. 361.

⁸ **İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ**, s. 507.

⁹ Konuyla ilgili geniş açıklamalar için bkz. **KOCAYUSUFPAŞAOĞLU**, s. 603 vd.; **HELVACI**, s. 15 vd.; **ÖZTAN, Bilge**, Miras Hukuku (Tablolar ve Örneklerle), Sekizinci Bası, Ankara 2017, s. 388; Ret hakkına sahip kişi, eğer vesayet altında ise, mirası reddedebilmesi için TMK. m. 463 bent 5 uyarınca vesayet makamının da izni gerekir.

¹⁰ **KILIÇOĞLU, Ahmet**, Miras Hukuku, Genişletilmiş 8. Bası, Ankara 2018, s. 285.

¹¹ **DURAL/ÖZ**, s. 410.

¹² **PIOTET, Paul**, Schweizerisches Privatrechts, Vierter Band, Erbrecht, Zweiter Halbband, Basel und Stuttgart 1978, s. 181; **ESCHER, Arnold**, Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Das Erbrecht, Zweite Abteilung: Die Erbgang (Art. 537-640), Dritte Auflage, Zürich 1960, N. 4; **KOCAYUSUFPAŞAOĞLU**, s. 604; **HELVACI**, s. 68; **KILIÇOĞLU**, s. 285; **DURAL/ÖZ**, s. 411-412; **İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ**, s. 507; **SEROZAN/ENGİN**, s. 523; **ANTALYA/SAĞLAM**, s. 361; **AYAN, Mehmet**, Miras Hukuku, Gözden Geçirilmiş 9. Baskı, Ankara 2016, s. 277; **ÖZTAN**, s. 388; **ÜREM, Müge**, "Mirası Ret Hakkının Düşmesine Sebep Olan Haller", BÜHFD, Y. Mart-Nisan

konusunda kanunda açık bir hüküm yoktur. Ancak Türk Medeni Kanununun Velayet, Vesyayet ve Miras Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Tüzük¹³ m. 39'daki, “istem, bu konuda yetkisi olan vekil tarafından yapılmış ise....” şeklindeki düzenleme, ret beyanında bulunan ya da hükmü reddin tespiti davasını¹⁴ açan yetkili temsilcinin özel olarak yetkilendirilmiş olmasının gerekli olup olmadığı hususunda uygulama ve öğretide tartışmalara yol açmıştır¹⁵.

Öğreti ve Yargıtay'ın yaklaşımları göz önünde bulundurularak konu açıklığa kavuşturulmaya çalışılacaktır.

I. MİRASIN REDDİ

A. Genel Olarak

Mirasın reddi; kanun gereği ve bütün halinde intikal eden mirasın, süresi içerisinde ve tek taraflı bir hukuki işlemle ortadan kaldırılabilmesi amacıyla mirasçılık sıfatını kazanmak istemeyen mirasçıya tanınan bir haktır¹⁶. Söz konusu hak, miras bırakanın ancak ölümünden sonra doğabilir¹⁷. Bir başka ifadeyle, miras kazanıldıktan sonra mirasçılar tarafından ancak reddedilebilir¹⁸. Dolayısıyla miras bırakan hayatta ise ret hakkı kullanılamaz. Çünkü önceden yapılan ret beyanı, tereke henüz mirasçılara geçmediği için hukuken bir hüküm doğurmaz¹⁹.

Mirasın usulüne uygun bir şekilde reddedilmesi ya da reddedilmiş sayılması, kanun hükmü gereği kendiliğinden gerçekleşen kazanmayı geçmişe yönelik şekilde ortadan kaldırır²⁰. Zira reddeden kişinin mirasçılık sıfatı, mirasın açıldığı andan itibaren gerçekleşir²¹. Mirası reddeden mirasçı, mirasbırakandan önce ölmüş gibi mirasçılık sıfatını kendisinden sonra gelen mirasçıya bırakır. Sonra gelen bu mirasçının da ret hakkı vardır (TMK m. 611/f. 1)²².

Ret, kanunî mirasçılar tarafından yapılabileceği gibi atanmış (*mansup*) mirasçılar tarafından da yapılabilir (TMK m. 605/f. 1, Tüzük m. 38/f. 1)²³. Kanun koyucu böyle bir imkânı, vasiyet alacaklısına (TMK m. 616) da tanımıştır²⁴. Ancak vasiyet alacaklısının mirası değil vasiyeti reddetme hakkı vardır. Bu durum, alacak hakkından vazgeçme sonucu

2019, C. 14, S. 175-176, s. 786-787; GÜNAL, Aydın Ebrar, Mirasın Reddi ve Hukuki Sonuçları, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi- Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Ana Bilim Dalı, 2016), s. 27.

¹³ RG. T. 10.8.2003, S. 25193; Metin içerisinde kısaca “tüzük” şeklinde kullanılacaktır.

¹⁴ Hükmi reddin tespiti davası ile ilgili geniş açıklamalar için bkz. AKÇAAL, s. 522 vd..

¹⁵ HELVACI, s. 69.

¹⁶ İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, s. 506.

¹⁷ İMRE, Zahir/ERMAN, Hasan, Miras Hukuku, Gözden Geçirilmiş 13. Basım, İstanbul 2017, s. 355; DURAL/ÖZ, s. 410; SEROZAN/ENGİN, s. 521.

¹⁸ HELVACI, s. 12; İMRE/ERMAN, s. 363.

¹⁹ ANTALYA/İPEK, s. 360; Miras bırakan henüz hayatta iken mirastan feragat sözleşmesi yapılabilir ya da TMK m. 678'deki koşullar varsa miras hakkı temlik edilebilir, İMRE/ERMAN, s. 355.

²⁰ AYAN, s. 276; SEROZAN/ENGİN, s. 520.

²¹ KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 600.

²² SEROZAN/ENGİN, s. 520.

²³ KILIÇOĞLU, s. 286.

²⁴ SEROZAN/ENGİN, s. 521; Vasiyet alacaklısı mirasçı sıfatına sahip olmadığı için kendiliğinden mirası kazanamayacağı gibi miras bırakanın borçlarından da sorumlu değildir. Dolayısıyla mirası reddetmesinin bir önemi yoktur, AYAN, s. 276.

doğurur²⁵. Çünkü vasiyet, salt bir alacak hakkı oluşturur. İbra yoluyla ve on yıllık zamanaşımı süresi içerisinde ileri sürülmezse reddedilmiş sayılır. Bir başka ifadeyle, vasiyet alacaklısının mal vasiyetini reddetmesine gerek yoktur. Zira süresi içerisinde talep etmemekle ifayı talep hakkı düşer. Vasiyet reddedilince, vasiyet borcu düşmez. Bu durumda vasiyet, reddeden mirasçının yerini alan mirasçıya geçer (TMK. m. 519/II)²⁶.

Mirasın reddi; ya mirasçının iradesi (*gerçek ret*) ya da kanunun getirdiği bir karine sonucu (*hükmî ret*) gerçekleşebilir²⁷. Gerçek ret; yasal ve atanmış mirasçıların kanunda öngörülen usule uyarak, tek taraflı olarak mirası kabul etmeme yönündeki isteklerini (*ret beyanı*) sözlü ya da yazılı şekilde mirasbırakanın son yerleşim yeri sulh hukuk mahkemesine bildirmesi halinde söz konusu olur (TMK m. 605/f. 1 ve HMK. m. 382/II, b. c, 7)²⁸. Gerçek ret ile mirasçı, miras bırakanın ölümüyle kendisine intikal eden mirası kabul etmek istemediğini hukuk düzeninin öngördüğü sınırlar içerisinde beyan eder²⁹. Bir başka ifadeyle, kazandığı mirasçılık sıfatını kendi iradesiyle sona erdirir³⁰. Buna karşılık, bazı hallerde açık bir irade açıklamasına (*beyanına*) gerek duyulmadan miras kendiliğinden reddedilmiş sayılır. Böyle hallerde ise mirasın hükmen reddinden (*karinesel ret*) söz edilir (TMK m. 605/f.2, Tüzük m. 38/f. 3)³¹. Bunun için, ölüm tarihi itibarıyla miras bırakanın borç ödemediği acze düşmüş olması ve miras açıldığı anda ödemediği aczinin açıkça belli (*şâyi*) veya resmen tespit (*sabit*) edilmiş olması gerekir³².

Hükmî ret halinde, mirasçı tarafından mirasın reddedilmiş olduğu bir karine olarak kabul edilir. Dolayısıyla mirasın kendiliğinden kazanıldığı prensibinin bir istisnasını teşkil eder³³. Hükmî ret, bir karine olduğu için reddin gerçekleşmiş sayılması için mirasçıların ret beyanında bulunmasına gerek yoktur³⁴. Buna karşılık, ileride gerçekleşmesi muhtemel birtakım uyumsuzlukların önüne geçilmesi amacıyla sulh mahkemesine beyanda bulunmasının önünde de bir engel bulunmamaktadır³⁵.

Hükmî ret karinesinin aksi ispatlanabilir (TMK m. 605/f. 2). Terekenin borca batık olmadığı, miras bırakan kişinin ödemediği aciz halinin bulunmadığı, mirasın açık ya da örtülü bir şekilde kabul edilmiş olduğu, mirasın kabulünün tutulan deftere göre gerçekleştiği ya da resmî tasfiyenin istenmesi hallerinden birisinin ispatlanması durumunda hükmî ret etkisini kaybeder. Aynı şekilde, mirası kabul etmek suretiyle mirasçılar da kural olarak her zaman hükmî reddi etkisiz hale getirebilir³⁶.

²⁵ KILIÇOĞLU, s. 288.

²⁶ SEROZAN/ENGİN, s. 521; İMRE/ERMAN, s. 355.

²⁷ KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 601; DURAL/ÖZ, s. 410; HELVACI, s. 9; ÖZTAN, s. 386; KILIÇOĞLU, s. 284.

²⁸ HELVACI, s. 11; ANTALYA/İPEK, s. 363; ÖZTAN, s. 386; KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 601; İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, s. 506.

²⁹ AYAN, s. 276.

³⁰ DURAL/ÖZ, s. 410.

³¹ ANTALYA/İPEK, s. 363-364; AYAN, s. 275-276; Hükmen reddin şartları hakkında geniş açıklamalar için bkz. PETEK, s. 2207 vd.

³² KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 619 vd.; SEROZAN/ENGİN, s. 530 vd.; ÖZTAN, s. 386-387; İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, s. 511; AKÇAAL, s. 521; Bu hususta geniş açıklamalar için bkz. İMRE/ERMAN, s. 355-359.

³³ İMRE/ERMAN, s. 356-357; İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, s. 511; PETEK, s. 2193-2194.

³⁴ ÖZTAN, s. 387; AKÇAAL, s. 522.

³⁵ DURAL/ÖZ, s. 418-419; AYAN, s. 280; ANTALYA/İPEK, s. 365.

³⁶ İMRE/ERMAN, s. 357-358; AYAN, s. 280-281; ÖZTAN, s. 387; PETEK, s. 2198.

Mirasın reddine ilişkin beyan, yazılı ya da sözlü olarak miras bırakanın son yerleşim yeri sulh hukuk mahkemesine üç aylık hak düşürücü içerisinde yapılır (TMK. m. 609/f. 1)³⁷. Bu sürenin başlangıcı, mirasçının türüne göre değişir. Yasal mirasçılar bakımından sürenin başlangıcı, miras bırakanın ölümünü öğrendikleri tarihtir. Atanmış mirasçılar bakımından ise lehlerine olan ölüme bağlı tasarrufun kendilerine tebliğ edildiği tarihtir (TMK. m. 606)³⁸. Ret beyanı süresinde yapılmadığı takdirde reddeden mirasçı, kayıtsız ve şartsız mirası kabul etmiş sayılır. Haklı sebep bulunması halinde ise hâkim, süreyi ya uzatır ya da yeni bir süre verir (TMK m. 615)³⁹.

Sulh hâkimi, sözlü ya da yazılı ret beyanını bir tutanakla tespit eder ve reddeden mirasçının açık kimliğini belirleyerek ret beyanını kendisine imzalatır. Buna karşılık ret beyanı, bu konuda yetkili bir vekil tarafından yapılmış ise tutanak vekile imzalatırılır. Ret beyanını içeren tutanak, hâkim ve zabıt kâtibi tarafından da imzalanır ve tutanağa vekilin vekâletnamesi eklenir (Tüzük m. 39/f. 1, 2). Daha sonra, süresi içerisinde yapılan ret beyanı mahkemece özel kütüğe yazılır⁴⁰. Ret beyanının gerek mahkeme kaleminde tutulan esas deftere işlenmesi gerekse bu amaçla tutanak düzenlenmesi kurucu nitelikte değil bildirici niteliktedir. Beyanın yetkili sulh hâkimine varmasıyla mirasın reddi işlemi tamamlanmış olur⁴¹. Ölüm anından itibaren geçici olarak kazanılmış olan mirasçılık sıfatını geçmişe etkili olacak şekilde ortadan kaldırır⁴². Dolayısıyla TMK m. 609'a uygun bir şekilde sözlü ya da yazılı olarak yapıldığı andan itibaren hüküm doğurur. Şekle ilişkin hükümlere uyulmadığı takdirde yine de geçerlidir. Ret beyanının özel kütüğe yazılmamış olması, olsa olsa ispat yönünden bir takım zorluklar doğurabilir⁴³. Zira mirasın reddi, hukuki niteliği itibarıyla bir makama yöneltilmesi gereken bozucu yenilik doğuran hakkın kullanılması niteliğindedir⁴⁴. Diğer bir ifadeyle kanun koyucu, bütünsel geçiş ilkesini (*küllî halefiyet*) ret bozucu (*infisahi*) şartına bağlamıştır. Ret, ölüm anından itibaren geçici olarak kazanılmış olan mirasçılık sıfatını, geçmişe etkili olarak ortadan kaldırır⁴⁵. Ret, şekle bağlı olmayan, bozucu yenilik doğuran sözlü ya da yazılı bir irade beyanıyla yetkili sulh hâkimine yapılır. İrade beyanı

³⁷ İMRE/ERMAN, s. 365; İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, s. 508; ÖZTAN, s. 387 ve 390; Mirası ret süresi, kaçırılması ve uzatılması hakkında geniş açıklamalar için bkz. SEROZAN/ENGİN, s. 527 vd.

³⁸ İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, s. 509.

³⁹ DURAL/ÖZ, s. 413 ve 415; SEROZAN/ENGİN, s.528; ANTALYA/İPEK, s. 367; KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 609-610; Üç aylık hak düşürücü sürenin çeşitli ihtimallere göre hangi andan itibaren başlayacağı hakkında geniş açıklamalar için bkz. İMRE/ERMAN, s. 363 vd.

⁴⁰ KILIÇOĞLU, s. 286 ve 288; DURAL/ÖZ, s. 411; SEROZAN/ENGİN, s. 524; ANTALYA/İPEK, s. 363; AYAN, s. 277-278; İMRE/ERMAN, s. 367; ÖZTAN, s. 387; İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, s. 509; Tutanak ve kütüğün nasıl tutulacağı Tüzük m. 40'da şu şekilde düzenlenmiştir: "Medenî Kanununun (eski) 459. maddesine göre mirasçının mirası reddetmesi hâlinde, reddeden mirasçının açık kimliği tespit edilir ve ayrıca bir tutanak düzenlenerek mirası reddedene veya talep bu konuda yetkili olan vekil tarafından yapılmış ise vekiline imza ettirilip hâkim ve zabıt kâtibince imzalanır. Vekilin vekâletnamesi de bu tutanağa eklenir; durum esas defterine işlenir. Red için başvuran kimseye, mirasın reddi amacıyla başvurduğuna dair, mahkemenin esas defter kayıt numarasını ihtiva eden, mahkeme mührü ile mühürlenmiş ve zabıt kâtibi tarafından kayda uygunluğunun tespiti edilmiş bir belge verilir."

⁴¹ KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 601.

⁴² İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, s. 507; AKÇAAL, s. 521.

⁴³ DURAL/ÖZ, s. 411.

⁴⁴ STEINAUER, P.-H., Le droit des successions, 2.éd., Berne 2015, s. 507 n. 956; EREN, Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 24. Baskı, Ankara 2019, s. 66; ANTALYA/İPEK, s. 359; HELVACI, s. 11; KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 601; SEROZAN/ENGİN, s. 522; ÖZTAN, s. 387; PETEK, s. 2199.

⁴⁵ İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, s. 506-507.

sulh hâkimine ulaşır ulaşmaz hukuki sonuç doğuracağı için geri alınamaz⁴⁶. Ret beyanı, kayıtsız ve şartsız olmalıdır⁴⁷. Mirasçı ret beyanında bulunurken gerekçe göstermek zorunda değildir⁴⁸.

Geçerli bir şekilde yapılan reddin geri alınması mümkün olmamakla birlikte irade bozukluğu hallerinden biriyle (*yanılma, aldatma, korkutma*) sakatlanmış ise TBK m. 30 vd. hükümlerine göre iptal edilebilir⁴⁹. Bu noktada bir hususun açıklığa kavuşturulması gerekir. Reddin geri alınması ile iptali farklı hususlardır. Ret beyanının iptali, TBK'da düzenlenen koşullar mevcut ise mümkündür. Buna karşılık ret beyanı geri alındığında, geçerli bir ret beyanından vazgeçilmesi söz konusudur⁵⁰. Ret hakkının kullanılmasından dönülemez. Bir kere kullanılmakla tükenir ve herhangi bir kayıt ve şarta bağlı tutulamaz. Aksi takdirde geçersiz sayılır⁵¹.

Ret süresi dolmadan mirasçı açık bir kabul beyanında bulunursa veya kanun koyununun cevaz vermediği bir fiili (*terekedeki bir malı gizlemek ya da kendisine mal etmek*) işlerse ya da tereke işlerine gereğinden fazla karışarak örtülü bir kabulde bulunursa, o mirasçı tarafından ret hakkı kullanılamaz (TMK m. 610/f. 2 ve 3)⁵².

B. Mirasın Reddinin Hukuki Sonuçları

Mirası reddeden kanunî mirasçı, miras bırakandan önce ölmüş gibi kabul edilir. Bir başka ifadeyle, mirasçılık sıfatı miras bırakanın ölümü anından itibaren geçmişe etkili olacak şekilde ortadan kalkar⁵³. Dolayısıyla miras açıldığı zaman kendisine düşen payı sağ değilmiş gibi diğer kanunî mirasçılara geçer (TMK. m. 611/f. 1)⁵⁴. Reddeden mirasçı, mirasçılıktan doğan hakları kullanamayacağı gibi (*tenkis veya muris muvazaası temeline dayalı tapu iptali ve tescil davası v.s.*) herhangi bir sorumluluğu da söz konusu olmaz. Dolayısıyla miras bırakanın borçlarından sorumlu tutulmaz ve saklı paylar (*mahfuz hisseler*) ile serbestçe tasarruf edilebilecek kısım (*tasarruf nisabı*) hesaplanırken sanki miras bırakandan önce ölmüş gibi hesaplama yapılır⁵⁵.

⁴⁶ KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 606; DURAL/ÖZ, s. 411; ÖZTAN, s. 387; İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, s. 507; Konuyla ilgili öğretide ileri sürülen görüşler için bkz. DURAL/ÖZ, s. 413; ANTALYA/İPEK, s. 362.

⁴⁷ EREN, s. 71; KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 605; ÖZTAN, s. 387; İMRE/ERMAN, s. 366; İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, s. 508.

⁴⁸ SEROZAN/ENGİN, s. 524; ANTALYA/İPEK, s. 360, 362 ve 365; KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 608; HELVACI, s. 64 vd.; AYAN, s. 277.

⁴⁹ ANTALYA/İPEK, s. 361; DURAL/ÖZ, s. 413; KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 607; SEROZAN/ENGİN, s. 525.

⁵⁰ KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 607.

⁵¹ KILIÇOĞLU, s. 285; DURAL/ÖZ, s. 412; ANTALYA/İPEK, s. 362; AYAN, s. 277; SEROZAN/ENGİN, s. 523; Konuyla ilgili geniş açıklamalar için bkz. HELVACI, s. 56 vd.; İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, s. 508.

⁵² ANTALYA/İPEK, s. 369; KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 607-608; AYAN, s. 279-280; KILIÇOĞLU, s. 300 vd.; İMRE/ERMAN, s. 359 vd.; ÖZTAN, s. 392; Konuyla ilgili geniş açıklamalar için bkz. DURAL/ÖZ, s. 416 vd.; KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 615 vd.

⁵³ KILIÇOĞLU, s. 289; ANTALYA/İPEK, s. 361 ve 370-371; İMRE/ERMAN, s. 367-368; SEROZAN/ENGİN, s. 533; ÖZTAN, s. 394.

⁵⁴ İMRE/ERMAN, s. 368; KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 622; DURAL/ÖZ, s. 419; ÖZTAN, s. 395.

⁵⁵ AYAN, s. 281-282; Mirasın hükmen reddinin sonuçlarıyla ilgili geniş açıklamalar için bkz. PETEK, s. 2227 vd.

Sağ kalan eşin birlikte yer aldığı zümrede bulunan yasal mirasçıların tümü tarafından mirasın reddedilmesi halinde, terekenin tümü sağ kalan eşe geçer⁵⁶. Buna karşılık, eş ile birlikte mirasçı olan kanuni mirasçılardan bir kısmı tarafından miras reddedilmişse, reddetmeyen diğer mirasçılar retten yararlanır⁵⁷.

Mirası ret, nisbî etkili olduğu için sadece mirası reddeden mirasçı ile mirası reddedilen miras bırakan arasındaki mirasçılık ilişkisini etkiler. Bu nedenle, reddeden mirasçı kök içinde halefiyet esaslı çerçevesinde mirası reddettiği miras bırakanın üst soyuna mirasçı olabilir⁵⁸. Aynı şekilde ret, sadece mirasçılık sıfatından kaynaklanan hakları etkiler. Buna karşılık, doğrudan doğruya mirasçılık sıfatından kaynaklanmayan hakların mirası reddeden kişi tarafından kullanılması mümkündür⁵⁹.

Mirasbırakanın ölümünde, kendisine en yakın ve doğrudan mirasçı olanların tümü tarafından miras reddedildiği takdirde sulh mahkemesi tarafından TMK m. 612/f.1 uyarınca iflas hükümlerine göre tereke tasfiye edilir⁶⁰. Tasfiyeden arta bir şey kalırsa, reddeden mirasçılar arasında reddedilmemiş gibi miras paylaşılır (TMK m. 612/f. 2)⁶¹.

Atanmış mirasçılar da mirası reddedebilir. Bu durumda, mirasbırakan aksini öngörmemişse kendisine isabet eden hissesi en yakın kanuni mirasçılarına geçer (TMK. m. 611/f. 2)⁶². Buna karşılık, hem atanmış hem de yasal mirasçıların tümü tarafından miras reddedilmişse, resmi tasfiye yoluna gidilir (TMK m. 612)⁶³. Mirası sadece yasal mirasçılar reddeder buna karşılık atanmış mirasçılar kabul ederse, reddeden mirasçıların payları yerlerini alan yasal mirasçılara geçer (TMK m. 611). Altsoyun tamamının (*ilk sıradaki mirasçı olan alt soy*) mirası reddetmesi halinde, miras ikinci zümreye değil sağ kalan eşe geçer⁶⁴. Eşin olmaması durumunda ise TMK uyarınca örneksene yoluyla söz konusu boşluk doldurulabilir⁶⁵.

En yakın bütün mirasçılar, kendilerinden sonra gelen derecedeki mirasçılar lehine mirası reddedebilir. Bu durumda, lehine ret yapılan kişilere mirasın tasfiyesinden önce mirası kabul etmesi teklif edilir. Mirasçılar, teklifin tebliğinden itibaren bir ay içerisinde mirası kabul edebilirler. Bu süre zarfında kabul etmemeleri durumunda, teklif yapılan mirasçı ya da mirasçıların da reddettiği sonucu ortaya çıkar⁶⁶.

Ret beyanı vasiyet alacaklısı tarafından yapılmışsa, vasiyet eden kişinin tasarrufundan aksi anlaşılıyorsa vasiyet edilen şey, bunu ifa ile yükümlü kişi ya da kişilere geçer (TMK. m. 616)⁶⁷. Dolayısıyla vasiyetin reddedilmesiyle birlikte vasiyet borcu sona erer.

⁵⁶ SEROZAN/ENGİN, s. 535; İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, s. 516; Konuyla ilgili geniş açıklamalar ve öğretide ileri sürülen görüşler için bkz. KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 622 vd.

⁵⁷ KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 623; ANTALYA/İPEK, s. 371.

⁵⁸ KILIÇOĞLU, s. 290; AYAN, s. 283.

⁵⁹ AYAN, s. 282-283.

⁶⁰ İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, s. 517; ÖZTAN, s. 395; En yakın bütün kanuni mirasçılar tarafından miras reddedildiği halde doğrudan doğruya terekenin tasfiyesinin söz konusu olduğu iki hal ile ilgili geniş açıklamalar için bkz. KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 628-630.

⁶¹ İMRE/ERMAN, s. 369 ve 371; KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 624-625; İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, s. 518.

⁶² ANTALYA/İPEK, s. 371; KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 628 ve 630; SEROZAN/ENGİN, s. 533; İMRE/ERMAN, s. 368-369; ÖZTAN, s. 395.

⁶³ KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 628; İMRE/ERMAN, s. 369; SEROZAN/ENGİN, s. 534.

⁶⁴ İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, s. 518.

⁶⁵ DURAL/ÖZ, s. 421-422; KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 628; İMRE/ERMAN, s. 371-372.

⁶⁶ İMRE/ERMAN, s. 372.

⁶⁷ KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 631; AYAN, s. 283-284; SEROZAN/ENGİN, s. 533; ANTALYA/İPEK, s. 372.

Miras bırakan yedek vasiyet alacaklısı atamamışsa, vasiyet edilen şey vasiyet borçlusuna ait olur⁶⁸.

Mirasın reddi ile ilgili TMK'da düzenlenen hükümler, mirasçıların menfaati gözetilerek düzenlenmiştir. Ancak mirasçıların bu hükümleri kötüye kullanması mümkündür. Böyle bir durumda, gerek miras bırakanın gerekse mirasçının alacaklıları TMK m. 617-618'de düzenlenen özel hükümlerle korunur⁶⁹.

II. TÜRK BORÇLAR KANUNU ve HUKUK MUHAKEMELERİ KANUNU'NDA ÖZEL YETKİNİN ZORUNLU OLDUĞU İŞLEMLER

A. Türk Borçlar Kanunu (m. 504)

“Vekâletin kapsamı, sözleşmede açıkça gösterilmemişse, görülecek işin niteliğine göre belirlenir. Vekâlet, özellikle vekilin üstlendiği işin görülmesi için gerekli hukuki işlemlerin yapılması yetkisini de kapsar. Vekil, özel olarak yetkili kılınmadıkça dava açamaz, sulh olamaz, hakeme başvuramaz, iflas, iflasın ertelenmesi ve konkordato talep edemez, kambiyo taahhüdünde bulunamaz, bağışlama yapamaz, kefil olamaz, taşınmazı devredemez ve bir hak ile sınırlandıramaz.”

Bu düzenlemenin 1. fıkrasında, vekâletin kapsamının öncelikle sözleşme kapsamına göre belirleneceği düzenlenmiştir. Sözleşmede açık bir düzenleme yoksa işin niteliği esas alınarak kapsam belirlenecektir. İkinci fıkrasında ise üstlendiği işin görülmesi amacıyla gerekli olan tüm hukuki işlemleri vekâlet verenden yetki almadan yerine getirebileceği yönünde vekilin genel temsil yetkisine sahip olduğuna dair yasal bir karine düzenlenmiştir. Bu karinenin istisnaları ise üçüncü fıkrada ve aşağıda inceleyeceğimiz HMK m. 74'te düzenlenmiştir⁷⁰. Söz konusu düzenlemelerde yer alan özel işlemlerin vekil tarafından yerine getirebilmesi için vekilin özel yetkiye sahip olması gerekir. Yani vekâletnamede vekile açıkça özel yetki verilmiş olmalıdır. Sözleşmede vekile özel yetki açıkça verilmemişse; dava açamaz, sulh olamaz, hakeme başvuramaz, iflâs, iflâsın ertelenmesi ve konkordato talep edemez, kambiyo taahhüdünde bulunmaz, bağışlama yapamaz, kefil olamaz, taşınmazı devredemez ve bir hak ile sınırlandıramaz⁷¹.

B. Hukuk Muhakemeleri Kanunu (m. 74)

Hukuk Muhakemeleri Kanunu m. 74'e göre, bazı işlemleri yapabilmesi için vekile özel yetki verilmiş olması gerekir⁷². Buna göre,

“Açıkça yetki verilmemiş ise vekil; sulh olamaz, hâkimi reddedemez, davanın tamamını islah edemez, yemin teklif edemez, yemini kabul, iade veya reddedemez, başkasını tevkil edemez, haczi kaldıramaz, müvekkilinin iflasını isteyemez, tahkim ve hakem sözleşmesi yapamaz, konkordato veya sermaye şirketleri ve kooperatiflerin uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırılması teklifinde bulunamaz ve bunlara muvafakat veremez, alternatif uyuşmazlık çözüm yollarına başvuramaz, davadan veya kanun yollarından feragat edemez, karşı tarafı ibra ve davasını kabul edemez, yargılamanın iadesi yoluna gidemez, hâkimlerin filleri

⁶⁸ DURAL/ÖZ, s. 422-423.

⁶⁹ İMRE/ERMAN, s. 373.

⁷⁰ Konuyla ilgili ayrıntılı açıklamalar için bkz. EREN, Özel Hükümler, s. 734 vd.

⁷¹ EREN, Özel Hükümler, s. 733; GÜNAL, s. 27; ZEVKLİLER, Aydın/GÖKYAYLA, Emre, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, 16. Bası, Ankara 2016, s. 649.

⁷² PEKCANİTEZ, Hakan/ÖZEKES, Muhammet/AKKAN, Mine/TAŞ KORKMAZ, Hülya, Medenî Usûl Hukuku, Cilt I, 15. Bası, İstanbul 2017, s. 678.

sebebiyle Devlet aleyhine tazminat davası açamaz, hangileri hakkında yetki verildiği açıklanmadıkça kişiye sıkı sıkıya bağlı haklarla ilgili davaları açamaz ve takip edemez.”⁷³.

C. Özel Yetki Gerektiren Durumlarla İlgili Öğretide İleri Sürülen Görüşler

TBK m. 504 ve HMK m. 74’te yer alan özel yetki gerektiren işlemlerin, sınırlı (*tahdidi*) sayıda mı yoksa örnekseme (*tâdâdî*) şeklinde mi düzenlendiği hususu öğretide tartışma konusu olmuştur⁷⁴.

1. Kanunda Özel Yetkinin Bulunmasını Zorunlu Kılan Hâllerin Örnekseme/Tâdâdî Olduğu (Sınırlı Sayıda Olmadığı) Görüşü

Bu görüşe göre, her iki düzenlemede yer alan hususlarla ilgili olarak temsil belgesinde (vekâletnamede) özel yetkinin zorunlu kılınması, başka işlem ve hâller için kanun koyucunun özel yetki aramadığı şeklinde yorumlanmamalıdır. Zira özel yetkinin kanunda zorunlu kılındığı hâller, sınırlı değildir. Bu nedenle kanundaki düzenleme, “*tahdidi (sınırlı)*” değil “*tadadi (örnekseme)*” bir nitelik taşır. Çünkü özel yetkinin düzenlendiği hükümler (*normlar*), örnekseme yoluyla hukuk uygulamasına yol gösterir. Dolayısıyla bazı önemli durumlarda kanun koyucu özel yetki arayarak benzeri özel hâllerde de söz konusu yetkinin aranacağını öngörmüştür. Bu şekilde vekilin yetkilerinin sınırsız olmadığına vurgu yapmıştır. Aksine bir yorum, hükmün amacına aykırı düşer ve vekâletle ilgili birtakım sürprizlere de yol açar. Nitekim hâkim aleyhine tazminat davasının açılması, mümessilin kendi kendisiyle sözleşme yapması ve çifte temsil halleri için özel yetki aranması, bu yorum temelinde dayandırılmıştır⁷⁵. Kanuni düzenlemenin koruma amacından hareketle, genişletici yorumla böyle bir sonuca varmak mümkündür. Nitekim özel yetki gerektiren işlemler sadece TBK m. 504 ile de sınırlı değildir. Aynı şekilde, HMK m. 74’te ve diğer bazı kanunlarda da özel yetki gerektiren işlemler düzenlenmiştir. Özel yetkiyi gerektiren TBK ve HMK’daki hukuki işlemler, genel olarak kişinin malvarlığını azaltan ya da önemli derecede risk altına sokan işlemlerdir. Mirasın reddi de bu türden bir işlemdir. Dolayısıyla TBK ve HMK’daki düzenlemeler, genişletici yoruma tabi tutularak özel temsil yetkisinin varlığı aranmalıdır⁷⁶.

2. Kanunda Özel Yetkinin Bulunmasını Zorunlu Kılan Hallerin Sınırlı Sayıda (tahdidi) Olduğu (Örnekseme/Tâdâdî Olmadığı) Görüşü

Bu görüşe göre, her iki düzenlemedeki özel yetki gerektiren haller tahdidi yani sınırlı sayıdadır. Bunların tâdâdî/örnekseme olarak nitelendirilmesi, amaçsal yorum kuralı ile de bağdaşmaz. Amaçsal yorum, metnin taşıdığı açık ve tartışmasız anlamın değiştirme aracı olmamalıdır. Çünkü kanundaki sınırlamanın örnekseme (tâdâdî) olduğu metnin lafzından anlaşılabilir bir durumdur. Eğer kanun koyucunun amacı, özel yetkiyi gerektiren hallerin örnekseme olduğu yönünde olsaydı, bunu ifade etmek için çeşitli kavramlar (*ve benzeri*, ve

⁷³ EREN, Özel Hükümler, s. 733-734; GÜNAL, s. 27; PEKCANITEZ/ÖZEKES/AKKAN/TAŞ KORKMAZ, s. 680.

⁷⁴ ŞENOCAK, Zarife, “Mirasın Reddi ve Özel Vekalet (Yargıtay’ın Verdiği bir Karar Dolayısıyla)”, AÜHF, 1996/1-4, s. 450; ODUNCU, s. 220 vd. Ayrıca bkz. YAVUZ/ACAR/ÖZEN, Türk Borçlar Hukuku - Özel Hükümler, 10.Bası, İstanbul 2014, s.1179 vd.; YAVUZ/ ACAR/ÖZEN, Borçlar Hukuku Dersleri (Özel Hükümler), 16.Bası, İstanbul 2019, s.655 dn.6, s.654 vd..

⁷⁵ İYİMAYA, Ahmet, “Temsil Yoluyla Bağıtlanan Avukatlık Sözleşmesi İçin Özel Yetkinin Varlığı Zorunlu Mudur?”, TBB Dergisi, 1993, Sayı 3-4, s. 371 vd.

⁷⁶ ŞENOCAK, s. 450-451; TANRIVER, Süha, “Genel Vekâlet (Temsil) Özel Vekâlet Ayırımı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 1998, C. 2, S. 2, s.

saire gibi) kullanırdı. Oysa kanun koyucu söz konusu durumları, genişletmeye elverişli olmayan sözcüklerle ifade etmiştir. Bu nedenle kanundaki özel yetkiyi gerektiren haller “örnekseme/tâdâdi” değil “sınırlı/tahdidi”dir. Aksi takdirde, yorum yoluyla ek kurallar ihdas edilmiş olur. Böyle bir yöntem ise hukuka aykırıdır. Diğer yandan, söz konusu düzenlemelerle ilgili olarak ortada yorumu gerektiren ve nisbî kural koyma yoluyla (MK. 1) dolandırılması gereken bir hukuk boşluğu da yoktur. Zira hukuki boşluktan söz edilebilmesi için karşılaşılan sorunla ilgili olarak pozitif bir düzenlemenin yapılmamış olması gerekir. Oysa vekâlet sözleşmesi, uygulamadaki gereksinimi karşılayacak şekilde ve açık bir biçimde TBK m. 504’te kapsamlı olarak düzenlenmiştir. Bu nedenle, özel yetkiyi gerektiren hallerin sınırsız olduğu görüşü ile bu bağlamda yapılan tâdâdilik yorumu, maddenin bütünlüğü ve üçüncü fıkranın açıklığı karşısında hukuka uygun bir yaklaşım değildir⁷⁷.

III. MİRASIN REDDİ BEYANININ TEMSİLCİ ARACILIĞIYLA İLERİ SÜRÜLMESİ

Mirasın reddine ilişkin beyan, yazılı ya da sözlü olarak miras bırakanın son yerleşim yeri sulh hukuk mahkemesine yapılır (TMK. m. 609/f. 1)⁷⁸. Genellikle vekâlet sözleşmesine dayalı temsil ilişkisi çerçevesinde vekil (*temsilci*) aracılığıyla yerine getirilir. Bu husus göz önünde bulundurularak vekâlet ile temsil ilişkisine kısaca değinmekte yarar vardır.

A. Vekâlet ile Temsil İlişkisi

Kural olarak hukuki işlemler, işlemi gerçekleştirmek isteyen kişi tarafından yapılmalıdır. Buna karşılık, kişinin işlemi yapmasında birtakım hukukî ya da maddi engellerinin olması mümkündür. Kişi, işlemi bizzat yapmak da istemeyebilir. Bu hususları göz önünde bulunduran kanun koyucu, temsil kurumunu düzenleyerek hukukî işlemlerin temsilci aracılığıyla yapılması imkânını düzenlemiştir. Temsil kurumu, maddi hukuka ait bir kavram olmakla birlikte usul hukukunda davaya vekâletle ilgilidir. Vekâlet ise vekil ile müvekkilin birbirine uygun irade açıklamasıyla (*öneri-kabul*) kurulan ve aralarında hüküm doğuran bir sözleşmedir. Vekâlet sözleşmesi ile vekil, vekâlet verenin bir işini görmeyi veya işlemini yapmayı üstlenir (TBK. m. 502/f.1). Vekil ile takip edilen davalarda müvekkil temsil edilir ve usul işlemleri onun adına yapılır. Yapılan işlemler, müvekkilin leh ve aleyhine sonuçlar doğurur⁷⁹. Dolayısıyla vekâlet ile temsil arasında yakın bir ilişki söz konusudur⁸⁰. Nitekim vekâlet, genellikle temsil yetkisini içeren bir işlemdir. Ancak vekâlet dışındaki başka sözleşmelerle (*hizmet veya ortaklık*) de temsil yetkisi verilebilir. Bu nedenle vekâlet ile temsilin ayırt edilmesi gerekir. Temsil ile vekâlet genellikle aynı sözleşme içerisinde birlikte yer alabilir ancak bu şart değildir. Bu nedenle, vekâlet olmadan yetki olabileceği gibi yetkiyi içermeyen vekâlet de söz konusu olabilir⁸¹.

Vekâletin; genel-özel, süreli-süresiz, münferit (*bireysel*), toplu, alt-ikame vekâlet şeklinde türleri vardır. Vekil, alışlagelmiş hukuki işlemleri genel vekâlet aracılığıyla yapar.

⁷⁷ İYİMAYA, s. 373 vd..

⁷⁸ İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, s. 508; İMRE/ERMAN, s. 365; ÖZTAN, s. 387 ve 390; Mirası ret süresi, kaçınılması ve uzatılması hakkında geniş açıklamalar için bkz. SEROZAN/ENGİN, s. 527 vd.

⁷⁹ ODUNCU, Leyla, “Bireysel Başvuru Kanun Yolu İçin Dava Vekâletnamesinde Özel Yetkinin Yer Alması Zorunluluğu”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 2004, C. XVIII, S. 1, s. 211-212.

⁸⁰ Bu konuda geniş açıklamalar için bkz. YAVUZ/ACAR/ÖZEN, Türk Borçlar Hukuku-Özel Hükümler, 10.Bası, İstanbul 2014 s.1157 vd.

⁸¹ EREN, Fikret, Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 7. Baskı, Ankara 2019, s. 719.

Buna karşılık, müvekkiline karşı açılan bir davada genel vekâletle onu temsil etmesi ya da onun adına dava açması mümkün değildir. Çünkü özel olarak yetkilendirilmiş olması gerekir (TBK. m. 504/f. 3). Kanun koyucu, iradi temsili “davaya vekâlet” (HMK. m. 73), davaya vekâlet yetkisini gösteren belgeyi ise “vekâletname” kavramı ile ifade etmektedir (HMK. m. 76). Dolayısıyla vekâlet, kişiye verilen temsil yetkisi ile onun kapsamını belirleyen yazılı bir belgedir⁸².

Dava ehliyetine sahip kişi, davasını kendisi açıp takip edebilir ya da temsilci (vekil) aracılığı ile bunu gerçekleştirebilir (HMK. m.71, Avukatlık Kanunu 35/3). Aynı durum, kanuni temsilci için de geçerlidir. Kanuni temsilci de temsilcisi olduğu kişinin taraf olduğu davayı kendisi takip edebilir ya da bu amaçla vekil tayin edebilir. Tarafların veya kanuni temsilcilerinin iradelerine dayanan bu temsil türü, “iradi temsil”dir ve “davaya vekâlet” başlığı altında HMK’da düzenlenmiştir (HMK. m.71-83)⁸³. Davaya vekâlet konusunda boşlukla karşılaşılan hallerde, davanın vekil aracılığıyla açılması ve takip edilmesi ile ilgili kanunlardaki özel hükümler saklı kalmak üzere, temsile ilişkin TBK. m. 40 vd. hükümleri uygulama alanı bulur⁸⁴.

B. Mirasın Reddinde Özel Yetkinin Gerekli Olup Olmadığı Hakkında Öğretide İleri Sürülen Görüşler ve Yargıtay Kararları

Öğreti ve uygulamada, mirasın reddine ilişkin irade beyanı için temsilcinin özel temsil yetkisine sahip olmasının gerekli olup olmadığı tartışma konusu olmuştur. Türk Borçlar Kanunu ve Hukuk Muhakemeleri Kanunu kapsamında görüşler ileri sürülmüştür⁸⁵. Konuyla ilgili olarak öğreti ve Yargıtay’ın yaklaşımı şu şekildedir.

1. Öğretide İleri Sürülen Görüşler

KOCAYUSUFPAŞAOĞLU’na göre, mirasçı adına ret beyanında bulunacak kişi özel bir yetkiye sahip olmalıdır. Nitekim bu husus tüzük m. 40’ta⁸⁶, “...talep bu konuda yetkisi olan vekil tarafından yapılmış ise...” şeklinde ifade edilerek konu açıklığa kavuşturulmuştur⁸⁷.

TANDOĞAN’a göre, söz konusu düzenlemelerde özel yetkinin aranması sadece müvekkili korumak amaçlı değildir, aynı zamanda vekille işlem yapan üçüncü kişileri de etkiler. Dolayısıyla kanundaki sayma örnek gösterme değil sınırlı bir sayma olarak kabul edilmelidir. Aksi takdirde işlem yapıldıktan sonra üçüncü kişiler tarafından özel yetkinin bulunmadığı ileri sürülerek, işlemin müvekkil bakımından önemli olduğu iddiasıyla mah-

⁸² ODUNCU, s. 213.

⁸³ Ayrıca 1136 sayılı Avukatlık Kanunu’nda da (m.34-65 ve m.134- 162) davaya vekâlete ilişkin özel düzenlemeler yer almaktadır. Ancak söz konusu düzenlemeler genellikle müvekkil ile vekil arasındaki iç ilişki hakkındadır, ODUNCU, s. 213.

⁸⁴ ODUNCU, s. 213.

⁸⁵ GÜNAL, s. 27.

⁸⁶ Madde 40 – “Medeni Kanunun 549 uncu maddesi gereğince mirasçının mirası reddetmesi halinde, sulh hâkimince, reddeden mirasçının açık kimliği tespit edilir ve ayrıca bir tutanak düzenlenerek mirası reddedene veya talep, bu konuda yetkisi olan vekil tarafından yapılmış ise vekiline imza ettirilip, hakim ve zabıt katibince de imzalanır. Vekilin vekâletnamesi de bu tutanağa eklenir; durum, mahkemenin esas defterine işlenir. Ret için başvuran kimseye, mirasın reddi amacıyla başvurduğuna dair, mahkemenin esas defterinin kayıt numarasını ihtiva eden mahkeme mührü ile mühürlenmiş ve zabıt katibi tarafından kayda uygunluğuna tasdik edilmiş bir belge verilir.”

⁸⁷ KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 604-605; ŞENOCAK, s. 451 dn. 4.

keme kanalıyla geçersiz kılınması mümkün olabilir. Bu durum ise hukuk güvenliğini tehlikeye atar. Buna karşılık, TBK'da özel yetkiyi gerektiren hallerde çok yakın benzerliği olan sınırlı hallerde ve dava ile ilgili bazı özenli işlemlerde sınırlı sayıda olma kuralından ayrılması bir dereceye kadar savunulabilir⁸⁸.

DURAL/ÖZ'e göre, ret beyanında bulunma kişiye sıkı sıkıya bağlı bir hak değildir. Dolayısıyla istenirse temsilci aracılığıyla kullanılabilir. Ancak ret beyanında bulunacak temsilcinin özel yetkiye sahip olması gerekir⁸⁹.

EREN'e göre, vekilin vekâlet veren adına mirası reddedebilmesi için özel yetkili olması gerekir⁹⁰.

ANTALYA/İPEK'e göre, ret beyanı kişiye sıkı surette bir hak olmadığı için temsilci aracılığıyla kullanılabilir. Ancak temsilcinin bu hususta özel yetkili olması gerekir⁹¹.

SEROZAN/ENGİN'E göre, mirası ret hakkı kişiye sıkı surette bağlı bir hak değildir. Bu nedenle iradî temsilci (vekil) tarafından da kullanılmasının önünde bir engel yoktur. Ancak temsilcinin tüzük m.39 uyarınca mahkemeye imzası noterce onaylanmış özel bir vekâletname sunması gerekir⁹².

ZEVKLİLER/GÖKYAYLA'ya göre, özel yetkiyi gerektiren işlemler TBK'da sınırlı sayıda sayılmıştır. Ancak özel yetki gerektiren işlemlere benzerliği olan hususlarda da özel yetki aranabilir. Belirli bir ya da birkaç işlem için yetki verilen vekâletin kapsamı ve bu işler için yapılan bazı işlemlerin özel yetkiyi gerektirip gerektirmediği hususu, sözleşmenin yorumlanması yoluyla çözüme kavuşturulur. Özel yetki gerektiren bir işlem vekil tarafından yapılmışsa vekalet veren, icazet vermek suretiyle söz konusu eksikliği giderebilir⁹³.

HELVACI, tüzük m. 40'ta yer alan, "...talep bu konuda yetkisi olan vekil tarafından yapılmış ise..." şeklindeki ifadeden yola çıkarak, mirasçı adına ret beyanında bulunabilmesi için temsilcinin özel olarak yetkilendirilmiş olması gerektiğini ileri sürmüştür. Buna karşılık, ret beyanında bulunan kişi temsil yetkisine sahip değilse TMK m. 5'in TBK genel hükümlerine yaptığı atıfla TBK m. 46/f. 1 çerçevesinde sorun çözüme kavuşturulmalıdır⁹⁴.

AKÇAAL ise Tüzük m. 39/II'deki düzenlemenin TMK. m. 609 hükmü gibi gerçek reddin şekline ilişkin olduğunu, hükmî reddin tespitine yönelik davada özel yetki içeren vekaletnamenin varlığının aranmaması gerektiğini ileri sürmüştür⁹⁵.

2. Yargıtay Kararları

Yargıtay, konuyla ilgili olarak değişik tarihlerde verdiği kararlarda iki farklı şekilde hüküm kurmuştur. Bu çerçevede, 11.7.1997 tarih ve E.1997/6795, K. 1997/8177 sayılı 2. Hukuk Dairesi kararında⁹⁶, temsilci aracılığıyla ret beyanında bulunulduğu takdirde özel

⁸⁸ TANDOĞAN, Halûk, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, Cilt II, İstanbul 2010, s. 397.

⁸⁹ DURAL/ÖZ, s. 411-412.

⁹⁰ EREN, Özel Hükümler, s. 734.

⁹¹ ANTALYA/İPEK, s. 361.

⁹² SEROZAN/ENGİN, s. 523.

⁹³ ZEVKLİLER/GÖKYAYLA, s. 649.

⁹⁴ HELVACI, s. 71-71.

⁹⁵ AKÇAAL, s. 530.

⁹⁶ Yarg. 2. HD., T. 11.07. 1997, E. 1997/6795, K. 1997/8177 sayılı karar için bkz. Yasa Hukuk Dergisi, Y. 22, C. 18, S. 207 (1999/2), s. 201-202; Ayrıca bkz. ANTALYA/İPEK, s. 361; AYAN, s. 277 ve dn. 25; Söz konusu kararın kapsamlı değerlendirmesi hakkında bkz. ŞENOCAK, s. 449 vd.

yetkinin gerekli olmadığı, genel yetkinin yeterli olduğu yönünde hüküm kurmuştur⁹⁷. Buna göre,

“...Vekâlet, vekilin yapması gereken işin gerektirdiği tüm işlemleri kapsar. Ancak özel yetkisi olmadan vekil dava açamaz, sulh olmaz, tahkim edemez, kambiyo taahhüdünde bulunamaz, başışlayamaz, bir taşınmazı temlik veya bir hak ile sınırlayamaz (BK. md. 388). Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 63. maddesi gereği bunlara ilaveten, ibrada bulunamaz, davayı kabul veya davadan feragat edemez, yöneltilen yemini kabul veya dava konusunu kabz edemez ve haczi çözdüremez. Bunların dışında hâkimlerin reddi (HUMK. 33), başkasına vekâlet verilmesi (BK. 390, Avukatlık K.171), hâkimler aleyhine dava açılması, Anayasa Mahkemesi'nde dava açılması da özel yetki gereken haller arasında öngörülmüştür. Niteliği itibarıyla şahsa sıkı sıkıya bağlı (evlenme gibi) hakların bizzat kullanılması zorunlu ise de, diğer şahsa bağlı haklar özel yetkili vekil aracılığı ile kullanılabilir.

Vekilin müvekkilinden özel yetki alması gereken haller kanunlarda sayılmıştır. Borçlar Kanunu'nun 388. maddesinde ortaya konan genel sınırlamanın istisnası kanunda gösterilmedikçe, genel kural uyarınca, vekilin işin gerektirdiği tüm yetkilerle donatıldığını kabul işlem güvenliği ilkesinin zorunlu bir sonucudur. Özel yetki gerektiren haller benzetme yolu ile genişletilemez. Tereke üzerinde tasarruf şahsa bağlı haklardan değildir. Yasaların öngörmediği bir konunun tüzükle benimsenmesine geçerlilik tanınamaz. Medeni Kanun velayet, vesayet ve miras hükümlerinin uygulanmasına ilişkin Tüzüğü'nün 40. maddesinde öngörülen “talep bu konuda yetkisi olan vekil tarafından yapılmış ise” ibaresi yasada yer almadığından mirasın reddinin özel vekâletname gerektirdiği şeklinde yorumlanamaz. Buradaki sözler işin gereği konusunda genel vekâletnamenin bulunmasını ifade eder.” şeklinde hüküm kurarak, temsilci aracılığıyla ret beyanında bulunulduğu takdirde özel yetkinin gerekli olmadığı, genel yetkinin yeterli olduğu yönünde karar vermiştir. Daha sonraki yıllarda verdiği kararlarda ise bu görüşünü değiştirmiş, mirasın reddi için özel yetkinin şart olduğuna hükmetmiştir⁹⁸. Buna göre,

“Vekalet sözleşmesinin kapsamı sözleşmedeki açıklamalara veya vekil edenin talimatına göre belirlenir. Hukuk Usulü Muhakemeleri Yasasının 62. maddesi; davaya vekâletin kanunda özel yetki verilmesini gerektiren hususlar saklı kalmak üzere hüküm kesinleşinceye kadar davanın takibi için gereken bütün işlemlerin yapılmasını, hükmün yerine getirilmesini, yargılama giderlerinin tahsil edilmesini, buna ilişkin makbuz verilmesini ve bu işlemlerin tamamlanmasını kapsayacağını hükme bağlamıştır. Ancak işin mahiyeti özel bir temsil yetkisini gerektiriyorsa, işlemin yapılması bu nitelikteki vekaletnamenin varlığını zorunlu kılmaktadır. (BK.m.388/3) Borçlar Yasasının 388 ve Hukuk usulü Muhakemeleri Yasasının 63. maddesindeki haller sınırlayıcı değildir. Mirası reddetmek isteyen mirasçı miras bırakanın son yerleşim yerindeki sulh hakimine yapacağı sözlü yahut yazılı irade açıklamaları ile mirası reddedebilir. (MK.m.605, 606, 609) Bu irade açıklaması bozucu yenilik doğurucu nitelikteki hukuki muameledir. Kazanılmış mirasçılık sıfatı geçmişe etkili olarak kalkmaktadır. Mirasçı adına ret beyanında bulunan vekilin (temsilcinin) bu tasarrufu

⁹⁷ GÜNAL, s. 28-29.

⁹⁸ Yargıtay, konuyla ilgili bir başka kararında ise, “...Türk Medeni Kanununun Velayet, Vesayet ve Miras Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Tüzüğü'nün 39/2. maddesine göre mirasın reddi istemi için vekilin vekâletnamesinde özel yetki bulunması gerekir. Dosyaya ibraz edilen davacılarından Birgül dışındakilerin vekâletnamesinde bu konuda yetki bulunmamaktadır. Davacılar vekilinden mirasın reddi yetkisini içeren vekâletname ibrazının istenmesi, eksikliğin ikmalinden sonra dosyanın gönderilmesi için mahal mahkemesi geri çevrilmesine oybirliği ile karar verildi...” şeklinde hüküm kurmuştur. Yarg. 2. HD., T. 30.09.2004, E. 2004/9602, K. 2004/10936, (<https://www.turkhukuk sitesi.com/showthread.php?t=69773>), (Erişim Tarihi: 16.02.2020).

yapabilmesi için özel yetkisinin bulunması zorunludur. 24.7.1965 günlü velayet, vesayet ve miras hükümlerinin uygulanmasına ilişkin Tüzüğün 40 ve 12.8.2003 tarihli yeni Tüzüğün 39. maddelerinde özel yetkili vekilin mirası reddedebileceği açıklanmıştır.” şeklinde hüküm kurmuştur⁹⁹.

Konuyla ilgili bir başka kararında ise, “...Vekalet sözleşmesinin kapsamı sözleşme-deki açıklamalara veya vekil edenin talimatına göre belirlenir. Hukuk Usulü Muhakemeleri Yasasının 62. maddesi; davaya vekaletin kanunda özel yetki verilmesini gerektiren hususlar saklı kalmak üzere hükmün kesinleşinceye kadar davanın takibi için gereken bütün işlemlerin yapılmasını, hükmün yerine getirilmesini, yargılama giderlerinin tahsil edilmesini, buna ilişkin makbuz verilmesini ve bu işlemlerin tamamlanmasını kapsayacağını hükme bağlamıştır. Ancak işin mahiyeti özel bir temsil yetkisini gerektiriyorsa, işlemin yapılması bu nitelikteki vekaletnamenin varlığını zorunlu kılmaktadır. (BK. m. 388/3) Borçlar Yasasının 388 ve Hukuk Usulü Muhakemeleri Yasasının 63. maddesindeki haller sınırlayıcı değildir. Mirası reddetmek isteyen mirasçı miras bırakanın son yerleşim yerindeki sulh hakimine yapacağı sözlü yahut yazılı irade açıklaması ile mirası reddedebilir. (MK. m. 605, 606, 609) Bu irade açıklaması bozucu yenilik doğurucu nitelikteki hukuki muameledir. Kazanılmış mirasçılık sıfatı geçmişe etkili olarak kalkmaktadır. Mirasçı adına ret beyanında bulunan vekilin (temsilcinin) bu tasarrufu yapabilmesi için özel yetkisinin bulunması zorunludur. 12.08.2003 günlü velayet, vesayet ve miras hükümlerinin uygulanmasına ilişkin Tüzüğün 39. maddelerinde özel yetkili vekilin mirası reddedebileceği açıklanmıştır. Miras bırakan Ahmet 09.10.2004'de ölmüştür. Ölüm tarihinden 2 ay 6 gün geçtikten sonra mirasçılar mirası ret iradelerini 15.12.2004'de vekil aracılığı ile açıklamışlardır. 18.10.2004 günlü vekaletnamede mirasın reddini içeren yetki yoktur. Ancak mirasın üç aylık sürede reddedildiği de açıktır. (MK. m. 606) Yargılama sırasında vekaletnamedeki eksiklik dikkate alınarak mirasın reddini de içine alan 28.01.2005 tarihli özel vekaletnamede mahkemeye ibraz edilmiştir. Bu şekilde yetkisiz vekilin yaptığı ret işlemine icazet verilmiştir. (HUMK. m. 60, BK. m. 38) İcazet davaya vekalet halinde de uygulanır. Yukarıdaki açıklamalar karşısında dava kabul edilip, tüzük hükümleri gereğince işlem yapılması gerekirken yazılı gerekçe ile isteğin reddedilmesi yerine değildir...” şeklinde hüküm kurmuştur¹⁰⁰.

⁹⁹ Yarg. 2. HD., T. 22. 02. 2005, E. 2004/15954, K. 2005/2593 sayılı kararı için bkz. <http://mirasdavalari.com/2015/11/26/mirasin-reddi-icin-vekile-ozel-yetki-verilmesi-sart-midir/>; (Erişim Tarihi: 01. 01. 2019).

¹⁰⁰ Yarg. 2. HD., T. 12. 05. 2005, E. 2005/4968, K. 2005/7785 sayılı karar için bkz. (<https://www.turkhukuksitesi.com/showthread.php?t=69773>), (Erişim Tarihi: 16.02.2020); Yargıtay konuyla ilgili bir başka kararında ise, “...Dairemizin 17.12.2015 tarih, 2015/13823-11716 E.K. sayılı ilamıyla davacılar vekilinin Türk Medeni Kanununun Velayet, Vesayet ve Miras Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Tüzüğünün 39. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca vekilin vekâletnamesinde mirasın reddi yetkisi bulunmadığı anlaşıldığından bu yetkiyi içeren özel vekâletnamenin temin edilmesi amacıyla dosya mahalline iade edilmiş, sadece davacı...’a ait özel yetkili vekalet temin edilerek dosya Dairemize gönderilmiştir. Dairemizin 14.11.2016 tarih, 2016/5130-9370 E. K. sayılı ilamında davacı...’nin avukatına verdiği vekâletnamede mirasın reddi yetkisini içeren ibare bulunmadığından temin edilmesi amacıyla dosya mahalline iade edilmiş, ancak özel yetkili vekâletname temin edilmeden dosya Dairemize gönderilmiştir. Son olarak Dairemizin 02.05.2017 tarih, 2017/1006-3586 E.K. sayılı ilamında; 14.11.2016 ve 17.12.2015 tarihli mahalline iade kararlarının gereği yerine getirilmemiş olduğundan bir daha yazışmaya sebebiyet verilmemesi için, mahalline iade kararının özenle okunması,...’nin özel yetkili vekâletnamesinin ilgisinden temin edilmesi için gereğinin yerine getirilmemesinin sonuçlarının hatırlatılarak tebligat yapılması ve daha sonra Dairemize gönderilmesi için dosya mahalline iade edilmiş, ihtarath tebligata rağmen davacı...’ye ait özel yetkili vekâletname dosyaya sunulmamıştır. Davacılar...’nin avukatına verdiği vekâletnamede mirasın reddi yetkisini

Yargıtay, hükmi reddin tespiti davasının açılması durumunda da vekilin özel yetkiye sahip olması gerektiğine hükmetmiştir. Nitekim konuyla ilgili verdiği bir kararda¹⁰¹;

“...Dava, mirasbırakan Fevzi Yavaş'ın mirasının hükmen reddine ilişkindir... Kabulde göre de Türk Medenî Kanununun Velayet, Vesayet ve Miras Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Tüzüğü'nün 39/II. fıkrası gereğince mirasın reddi yetkisini içeren özel vekâletname sunulması zorunlu olmasına rağmen davacı vekilinin vekâletnamesinde özel yetki bulunmaması da doğru değildir...” şeklinde karar vermiştir¹⁰².

Yargıtay, vekâletnamede özel yetki verilmemişse bu eksikliğin giderilmesi amacıyla süre verilmesi gerektiğine karar vermiştir. Nitekim konuyla ilgili bir kararda¹⁰³, “...Davacıların Av. S. S. Y. ve Av. S. A. 'e verdikleri vekâletnamede mirasın reddini içeren özel yetki bulunmadığından davacılar vekillerine özel yetkiyi içeren vekaletname sunması için süre verilmesi ve bu eksikliğin tamamlattırılarak sonucuna göre hüküm kurulması gerekirken bu hususun göz ardı edilmesi de yerinde değildir...” şeklinde hüküm kurmuştur¹⁰⁴.

3. Değerlendirme ve Kanaatimiz

Mirasın temsilci aracılığıyla reddinde özel yetkinin gerekli olup olmadığı ile ilgili gerek öğretide ileri sürülen görüşlerde gerekse Yargıtay'ın çoğunluk kararlarında tüzük m. 40'ta yer alan “...talep bu konuda yetkisi olan vekil tarafından yapılmış ise...” şeklindeki ifadenin, “özel yetki” şeklinde yorumlanarak çözüme kavuşturulmaya çalışıldığı görülmektedir. Buna karşılık, özel yetkinin neden gerekli olduğu hususunda makul ve tatmin edici gerekçeler kanaatimizce ortaya konamamıştır. Özel yetki gerektiren hususların TBK ve HMK'da özel olarak düzenlendiği göz önünde bulundurulduğunda, kanunda düzenlemeyen bir hususla ilgili olarak tüzük yoluyla özel bir düzenleme getirildiğinin ileri sürülmesi de tartışmaya açık bir başka husustur. Bu çerçevede sorunun çözümü, kanaatimizce mirasın reddinin hukuki niteliğinde aranmalıdır. Öğretide ileri sürülen bizim de katıldığımız görüşe göre mirasın reddi, kişiye sıkı sıkıya bağlı bir haktır (münhasıran şahsa bağlı hak).¹⁰⁵ Zira mirasçı ret hakkını kullanmakla sadece mirasla ilgili parasal meseleleri değil mirasçılık ilişkisine bağlı bütün sonuçları ortadan kaldırmaktadır¹⁰⁶. Şahsa sıkı sıkıya bağlı haklar da önemli olan, hakkın kullanılıp kullanılmayacağına hak sahibinin bizzat karar vermesidir.

---

içeren özel yetki bulunmadığı ve az yukarıda anlatılan safahate rağmen halen dosya içerisine sunulmadığından, adı geçen davacı hakkında davanın reddine karar verilmesi gerekirken mahkemece davanın kabulüne karar verilmiş olması doğru değildir...” şeklinde hüküm kurmuştur. Yarg. 14. HD, E. 2017/5545, K. 2018/1698, T. 07.03.2018 sayılı karar için bkz., www.kazanci.com (20.02.2020).

¹⁰¹ Yarg. 14. HD., T. 23.1.2017, E. 2016/4147 - K. 2017/456.

¹⁰² AKÇAAL, s. 530 ve dn. 58.

¹⁰³ Yarg. 14. HD., T. 31.3.2016, E. 2015/12478 K. 2016/3850.

¹⁰⁴ AKÇAAL, s. 530 ve dn. 59.

¹⁰⁵ CR CC I – WERRO,F./SCHIMIDLIN,I., art.19 29 vd.. Ayrıca bkz. HELVACI, Serap, Kişilik İşlemi Hakları (Münhasıran Şahsa Bağlı Haklar), Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 1993; KURT, Ekrem, “Türk Hukukunda Kişiyeye Sıkı Sıkıya Bağlı Haklar ve Hukuki Sonuçları”, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 2-2/Temmuz-Ağustos 2016, s. 122-150.

¹⁰⁶ ZK- ESCHER, Art. 566 vd. N.20 ve Art. 569, N. 1; CR CC II – SANDOZ;S.,art.567 n.1, art.578 n.27, art.579 n.1.

Hakkın kullanılmasına karar verildikten sonra bununla ilgili usul işlemlerinin temsilci aracılığıyla yapılmasının önünde bir engel bulunmamaktadır¹⁰⁷.

Ret hakkının hukuki niteliğinin bu şekilde tespit edilmesinden sonra, hakkın temsilci aracılığıyla kullanılmasında özel yetkinin gerekli olup olmadığı konusunda HMK. m. 74 hükmü yol göstermektedir. Vekilin bazı işlemleri yapabilmesi için özel yetkinin gerekliliğini düzenleyen söz konusu hükmün son cümlesinde “...hangileri hakkında yetki verildiği açıklanmadıkça kişiye sıkı sıkıya bağlı haklarla ilgili davaları açamaz ve takip edemez.” ifadesi yer almaktadır¹⁰⁸. Kanun’un bu düzenlemesine göre, kişiye sıkı sıkıya bağlı bir hakla ilgili olarak vekilin dava açabilmesi için özel yetkili olması gerekir. Belirttiğimiz üzere, mirasın reddinin münhasıran şahsa bağlı bir hak olduğu dikkate alındığında, ret ile ilgili olarak temsilci/vekil aracılığıyla yapılacak işlemlerde özel yetki aranmalıdır. Dolayısıyla özel yetkinin gerekliliğinin hukuki dayanağı tüzük düzenlemesi değil mirasın reddinin münhasıran şahsa bağlı hak olmasıdır. Buna karşılık, mirasın hükmen reddinde ise terekenin borca batık olup olmadığına ilişkin bir tespit yapıldığından -münhasıran şahsa bağlı bir hakkın kullanılarak mirasbırakanla olan ilişkiyi sonlandırmaya yönelik bozucu yenilik doğuran bir hakkın kullanılması söz konusu olmadığından- genel yetki ile mirasın hükmen reddinin tespiti davasının temsilci tarafından açılması mümkündür.

KAYNAKÇA

AKÇAAL, Mehmet, “Hükmî Reddin Tespiti Davası”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı, Aralık 2019, C. 25, S. 2, s. 520-540.

ANTALYA, Gökhan/SAĞLAM, İpek, Miras Hukuku, Üçüncü Baskı, İstanbul 2015.

ANTALYA, Gökhan/TOPUZ, Murat, Medeni Hukuk, Cilt I, Genişletilmiş 3. Baskı, Ankara 2019.

AYAN, Mehmet, Miras Hukuku, Gözden Geçirilmiş 9. Baskı, Ankara 2016.

DURAL, Mustafa/ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, İstanbul 2017.

EREN, Fikret, Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 7. Baskı, Ankara 2019.

ESCHER, Arnold, Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Das Erbrecht, Zweite Abteilung: Die Erbgang (Art. 537-640), Dritte Auflage, Zürich 1960.

GÜNAL, Aydın Ebrar, Mirasın Reddi ve Hukuki Sonuçları, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi- Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Ana Bilim Dalı, 2016).

HELVACI, İlhan, Eski Medenî Kanunumuzla Karşılaştırmalı Olarak Türk Medenî Kanunu’na göre Mirasın Reddi (MK. m. 605- MK. m. 618), İstanbul 2002.

HELVACI, S., Kişilik İşlemi Hakları (Münhasıran Şahsa Bağlı Haklar), Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 1993.

¹⁰⁷ **OĞUZMAN, M. Kemal/BARLAS, Nami**, Medenî Hukuk, 21. Bası, İstanbul 2015, s. 167; **ANTALYA, Gökhan/TOPUZ, Murat**, Medeni Hukuk, Cilt I, Genişletilmiş 3. Baskı, Ankara 2019, s. 217; **KURT**, s. 129.

¹⁰⁸ **YAVUZ/ACAR/ÖZEN**, Türk Borçlar Hukuku - Özel Hükümler, 10.Bası, İstanbul 2014, s.1181; **YAVUZ/ACAR/ÖZEN**, Borçlar Hukuku Dersleri (Özel Hükümler), 16.Bası, İstanbul 2019, s.655 dn.6, s.656.

İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, Miras Hukuku, Gözden Geçirilmiş 13. Basım, İstanbul 2017.

İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ ALBAŞ, Hakan, Miras Hukuku, Mevzuattaki Değişikliklere ve Uygulamalardaki Yeniliklere Göre Genişletilmiş Güncellenmiş 10. Bası, Ankara 2019.

İYİMAYA, Ahmet, “Temsil Yoluyla Bağitlanan Avukatlık Sözleşmesi İçin Özel Yetkinin Varlığı Zorunlu Mudur?”, TBB Dergisi, 1993, Sayı 3-4, s. 362-384.

KILIÇOĞLU, Ahmet, Miras Hukuku, Genişletilmiş 8. Bası, Ankara 2018.

KOCAYUSUPPAŞAOĞLU, Necip, Miras Hukuku, 3. Bası, İstanbul 1987.

KURT, Ekrem, “Türk Hukukunda Kişiyeye Sıkı Sıkıya Bağlı Haklar ve Hukuki Sonuçları”, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 2-2/Temmuz-Ağustos 2016, s. 122-150.

ODUNCU, Leyla, “Bireysel Başvuru Kanun Yolu İçin Dava Vekâletnamesinde Özel Yetkinin Yer Alması Zorunluluğu”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 2004, C. XVIII, S. 1, s. 209-241.

ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku (Tablolar ve Örneklerle), Sekizinci Bası, Ankara 2017.

PEKCANITEZ, Hakan/ÖZEKES, Muhammet/AKKAN, Mine/TAŞ KORKMAZ, Hülya, Medenî Usûl Hukuku, Cilt I,15. Bası, İstanbul 2017.

PETEK, Hasan, “Mirasın Hükmen Reddi”, (<https://journal.yasar.edu.tr/wp-content/uploads/2014/01/3-Hasan-PETEK.pdf>), (Erişim Tarihi: 10.02.2020), s. 2191-2192.

PIOTET, Paul, Schweizerisches Privatrechts, Vierter Band, Erbrecht, Zweiter Halbband, Basel und Stuttgart 1978.

SANDOZ, S., Commentaire Romand, Code Civil II, Art.457-977 CC, Bale 2016.

SEROZAN, Rona/ENGİN, Baki İlkay, Miras Hukuku ve Uygulama Çalışmaları, Güncellenmiş 5. Baskı, Ankara 2018.

ŞENOCAK, Zarife, “Yargıtay’ın Vermiş Olduğu Bir Karar Dolayısıyla”, AÜHFD, 1996/1-4, s. 449-451.

STEINAUER, P.-H., Le droit des successions, 2.éd., Berne 2015, s. S.507 n.956

TANDOĞAN, Halûk, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, Cilt II, İstanbul 2010.

WERRO, F. / SCHIMIDLIN, I., Commentaire Romand, Code Civil I, Art.1-359 CC, Bale 2010.

YAVUZ/ACAR/ÖZEN, Türk Borçlar Hukuku - Özel Hükümler, 10.Bası, İstanbul 2014.

YAVUZ/ACAR/ÖZEN, Borçlar Hukuku Dersleri (Özel Hükümler), 16.Bası, İstanbul 2019.

ZEVKLİLER, Aydın/GÖKYAYLA, Emre, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, 16. Bası, Ankara 2016.